

Bibliotheca Universalis: könyvtár a neved...

A sajtóban Selye-Szabó (?) -alapítványának (?) nevezett testület 4-5 millió (?) 1940-1986 közt megjelent (?) folyóiratot (?) ajánlott föl (?) Szegednek (?), hogy a város helyezze el egy, részben (?) általa létrehozandó és fenntartandó (?), önálló (?) könyvtárban, a Bibliotheca Universalisban.

Kérdőjeleink azt mutatják, hogy elég sok a bizonytalanság, jöllehet, több tárgyalás, levélváltás folyt már az érintettek közt. Szakértőket is bevontak, legalább 5-6 újságicikk is foglalkozott az ügygel – tekintélyes tudományos és könyvtári szakemberek tollából is – meglehetősen eltérő hozzáállásokkal. Szeged közgyűlése is megtárgyalta a dolgot, sőt döntést is hozott. A zűrzavart jól mutatja, hogy egyetlen szavazaton múlt az elutasítás. Vajon tudták-e a tisztelt képviselők (szakértők, cikkírók), mire mondanak igent és nemet?

A dokumentumok azt mutatják, aligha. Nem ismeretes a Selye-, vagy Selye-Szabó-alapítványról, hogy milyen jogosítványai vannak, milyen anyagi-szellemi erők állnak rendelkezésére. Ami biztos, csak az, hogy 45 darab 12x2,5x2 méteres (!) konténer áll valahol Philadelphiában, s biztosított a Triesztig való elszállítás. Hogy az innen Szegedre való transzportálás mennyibe kerül, s főleg, hogy ki állja, nem tudni, ahogy azt sem, hogy milyen állapotban vannak a konténerekbe ömlesztett folyóiratok.

Mi van a teremnyi ládákban? Állítólag az Institute for Scientific Information által 1986-ig feldolgozott folyóiratok. Jegyzék ugyan nincs, de sejtethető, hogy az intézmény által előállított három referálólappal készítésénél felhasznált, a kiadókól 2-3 példányban a megjelenéskor megkapott folyóiratok ezek.

Tudni kell – ha eddig nem is került szóba –, hogy a Citation Indexek a tudomány minden területét lefedik, gondosan kiválogatva a legjelentősebb folyóiratokat, a világ szakirodalmának jobbik, nagyobbik felét, magyarul az emberiség tudásának legjavát. A kezdés dátuma bizonytalan. Lehet, hogy 1961, lehet, hogy nem. Nagyon hiányzik egy nyilatkozat az ISI-től, amely felvilágosítana a tematikai és időbeli megoszlásról, s arról is, hogy mennyire rendezett a konténerek anyaga. Valószínű, hogy teljes a kaosz.

Midenesetre egy példátlanul teljes és értékes anyag van együtt, amelynek csak az ára 20-50 millió dollár közt lenne, ha egyáltalán beszerezhető volna. (A szegedi könyvtárakban összesen sincs csekély töredéke sem ennek a pénzértéknek.) Biztos, hogy a magyar tudomány nagyon jól használhatná a Bibliotheca Universalist, hiszen egyetlen magyar könyvtárban sincs együtt az állomány huszada sem. A magyar tudományos könyvtárak csekély kivétellel pár tucat töredékes folyóiratot őrző sufni. Egy több évtizedre teljes, kitűnően válogatott állomány felbecsülhetetlen hasznót jelentene a hozzáférhetőség biztosításával. Értelemeszerű, hogy egy ilyen könyvtárat nem egy városnak kell adni, hanem egy országnak. Nem Szeged ügye az a könyvtár, hanem az országé. Tipikus szereptévesztésről van szó, mind az adó, mind a fogadó oldalon, bár ezt senki sem mondta ki, senki sem ismerte fel.

Ha a duplumoktól eltekintünk, egy-két millió folyóiratfüzet alakítható át könyvtárrá. A nagy munka első része, amit a tárgyalófelek mintha nem létezőnek tekintettek volna, a válogatás, szortírozás. Ha száz ember áll neki vonalkóddal és számítógéppel megsegítve, s naponta ötezer egységgel végeznek, három évig tart a munka. (Legalább háromszor kell kézbe-venni mindent, s egyenként adminisztrálni.) A kötetekké rendezés után mintegy félmillió könyvtári

egység keletkezik. Ennek elhelyezésére 25 000 méter polc kell, ami 1500-2000 négyzetméter helyet igényel. Bár nem került szóba, kötetítés nélkül nem válhat igazi könyvtárrá a papírhalmaz. Ha naponta 100 kötet készül el, 17 évig tart a munka, mai áron százmillió forintért. (Ezt az időt persze nem kell kivárni a beinduláshoz.)

A rendezés, kötetítés után a könyvtár működtetéséhez nem kell több 3-4 könyvtárosnál, ellentétben a szakértői vélemények 100 fős javaslataival. A könyvtárnak ugyanis nem képzelhető el más funkció, mint a cikkekről való gyorsmódszoros szolgáltatás. Mivel új anyaga nincs, beszerzés nem folyik, tájékoztatás felesleges, helyben olvasás minimális, kölcsönzés nulla. (Szabó dr. pár mondatos „tervezete” egyedül a kölcsönzést szabályozta kimerítően...)

A legnagyobb függő kérdés, amin az egész dolog áll, vagy bukik, az utánpótlás. Vajon az ISI átadná-e resztlíjét ezután is, milyen ütemezésben, milyen szállítási feltételek mellett? Az alapítvány semmit sem mutatott fel erre nézve, főleg ISI-nyilatkozatot nem. Enélkül bizony felelőtlenség lenne könyvtárat építeni. A felek ezt a kérdést sem járták körül.

Felvetődött viszont, hogy mikrofilmre kellene venni az anyagot a szállítási és tárolási költségek úgymond megtakarítására. Nos, gondoljuk végig ezt. 200-250 millió oldalról van szó. Ha csak 10 centet számítunk egy oldal fényképezésére, akkor is kb. kétmilliárd forint az ára. Ráadásul, ha tíz gépen csinálnák, s percenként tíz felvétel készülne mindegyiken, akkor is vagy tizenöt évig tartana a munka. Ennyit a szakértésről...

A legfontosabb tisztázatlan kérdések felsorolása is oldalakat tenne ki, ezért nem is vállalkozunk rá. Talán egy-két mazsolát mégis:

Máig nincs hivatalosnak tekinthető dokumentum, vagy jegyzőkönyv a felajánlásról. Még a felajánló kiléte sem egyértelmű. A felajánló oldalt képviselő Szabó dr. szerint a könyvtár anyaga nem is lesz a városé. Nem tudni, hogy eszerint akár el is vihethető-e, ha úgy tartaná kedve pár év múlva. Közvetett célszások történtek arra, hogy az ún. Selye-Szabó-alapítvány fenntartaná a könyvtárat. Hogyan, miből, mennyiért, milyen feltételekkel – szóba se került. Máris vannak ugyan igazgatói, menedzserei a Bibliotheca Universalisnak, az adai illetőségű személyekről azonban nem tudni, hogy Szegeden is ők irányítanának-e, milyen a szaktudásuk, végzettségük.

Elmondhatjuk, hogy a tévedések szomorú-játékában a szegedi városatyák fele igent mondott egy bizonylan, hogy ne mondjuk, kétes ajánlatra, fele pedig elutasított a város nevében egy igen fontos, értékes, ténylegesen az országnak szóló adományt. A minicípus mérlegelés, a szörszálhasogató analízis egyik oldalt sem jellemezte.

A Bibliotheca Universalis dokumentációjába való betekintés engedélyezéséért köszönet illeti dr. Ványai Éva alpolgármesternőt, valamint munkatársát, Kovács Balázst a szíves felvilágosításokért.

Dr. Marton János

MTA Szegedi Biológiai Központ

Mennyi jelző van – és mind a miénk!

Előre kell bocsátanom – a szegedi önkormányzat kulturális bizottságának egy elvi állásfoglalása kötelez rá –, hogy az alábbiakat magánvéleményként, a bizottság előzetes hozzájárulása nélkül írom. Remélem, sikerül így megkímélni magunkat attól, hogy újra testületként kelljen foglalkoznunk Lengyel András Györggyel.

A Magyar Hírlap nevezett tudósítója négy nap leforgása alatt négy szegedi tárgyu írást jelentet meg. Az első, amely a lassan megszokottá váló színházrendés legújabb lökéshullámaival foglalkozik, a kulturális bizottság elnöke, Gyimesi Kálmánra vonatkozó kitételeivel felháborította a bizottság tagjait. A mi felháborodásunk viszont a szerzőt háborította fel, aki egyebek közt kijelentette: stílusának meghatározásában ezentúl sem fogja befolyásolni a bizottság véleménye.

A stílus, amelyhez az újságíró így ragaszkodik, (s ezt a ragaszkodást nem csak fenti hűségnyilatkozata, hanem maga az ezt tartalmazó cikk, valamint a Bibliotheca Universalisról szóló első tudósítása is tanúsítja), újabban ismét terjedőben van. Talán melléknévinek

nevezhetnénk, mivel fő jellemzője, hogy mondanivalója leglényegét (többnyire becsmérő) melléknévekbe és belőlük képzett főnevekbe sűríti. Jeles képviselői ülnek a Parlamentben, különösen jobboldalt, de gyakran feltűnik az alacsonyabb színvonalú bulvárlapok vagy a Szent Korona hasábjain is.

A tállás tárgyilagosságához hasonló a tájékozódás alapossága és megbízhatósága. Lengyel úr büszkén közli elsőként a színgazgatóságra pályázók névsorát, benne több olyan névvel, amely csak a városi pletykákban szerepel, a városi dossziében nem. Gyanakodva kéri számon: miért csak egy országos napilapban jelent meg a pályázat? Holott, ha illetékes személynél érdeklődik, minden további nélkül megtudhatta volna: azért, mert a Közművelődési Iroda kasszájából ennyire, illetve ennyire sem futotta. Következő dolgozatában egyetlen számadat (ötmillió kötet) és egyetlen vélemény (dr. Farkas Lászlóé) ismeretében, ellentmondást nem tűró magabiztossággal dönti el, hogy a Selye-Szabó-alapítvány ajánlatát csak mucsaiak (L. A. Gy. kedvenc jelzője) vehetik el, s azt is nevetésesnek tartja, hogy „a szegedi

önkormányzat által megbízott szakértők vizsgálják meg, hasznosítható-e a csenevész amerikai szürkeállomány eme ötmillió objektívációja a különlegesen fejlett magyarországi viszonyok között”. Bevallom, ezen a ponton az a gyanúm támadt, hogy ilyen nevű újságíró nincs is, csak Csúrka István találta ki. Igaz, két nap múlva Lengyel úr a közgyűlésről szóló tudósításában már kissé nehezményezi, hogy ezt a – dr. Ványai Éva által előterjesztett – javaslatot nem tárgyalták meg. Menségére szolgál, hogy nem volt jelen. Így aztán azt sem tudhatta, hogy az alpolgármesternő javaslatától elállt, mert, mint kiderült, az már egyszer fölmerült a tárgyalásokon, s az amerikai fél megvalósíthatatlannak minősítette.

A városnak fontos lenne, hogy a Magyar Hírlap olvasói tárgyilagos és megbízható tájékoztatást kapjanak Szeged problémáiról. Ezért elvárjuk, hogy tudósítója a jövőben gondosabban informáldjék és korrekt hangnembben számoljon be az itteni eseményekről.

Pollák György

Népkonyha a pártházban

Előbb a baj, aztán a jaj: hogy melyik rendszer a jobb, a régi vagy az új, ki-ki döntse el maga. Köznap életünk átalakulásának jellemzésére a címbéli mondatnál frapársabbat nem találtunk, igaz nem is kerestünk, egyszerűen azért, mert ez így igaz: az algyői úti pártházban népkonyhát rendez be a városi önkormányzat.

Az épület az egyesített szociális intézmény kezelésében van, üzemeltetésére az egészségügyi gyermekotthon vállalkozott: itt főznek majd, és innen hordják át az ételt nap mint nap az egykori pártházba, amely immár népkonyhaként fogadja az állampolgárokat, mégpedig ebédlő táján, két-három óra időtartamban. Mindenki ingyen étkezhet itt, semmilyen hatóság nem jogosult a vendégkör vagyoni helyzetének vizsgálatára, annak firtatására, hogy ki kicsoda. A menü: meleg egytálétel, amely azonban alkalomadtán lehet forró tea is, konzervvel. A gazdálkodási előírnyzat egy-egy ebédre 60 forint kalkulál: 40 forint önköltség, 20 forint rezsi. A népkonyha felállításában orszálrészt vállal a szociális bizottság, amely 1,7 millió forintot nyert egy országos pályázaton, ez az összeg 6 havi ebédlétre elegendő (ismertes: a bizottság egy másik pályázaton 26 milliót nyert, azt a pénzt már kiosztották a rászorultak között), a technikai részleteket az egészségügyi és népjóléti iroda intézi. A nyitás várható időpontja: valamikor aranyvasárnap és karácsony között; a legvalószínűbb dátum 23-a.

Ruhagyűjtés – menekült gyerekeknek

Az elmúlt héten adtunk hírt arról, hogy az Odessa II-es Számú Általános Iskola diákjai, tanári kara és a DROID SF. csapat használtruha-gyűjtési akciót hirdetett a jugoszláviai menekült gyerekek javára. A hír hallatára megmozdult a város: 19 általános iskola diákjai, harminchárom magánszemély több mint kétszáz ezer forint értékű használt ruhát adományozott. Összesen 344 csomag, 74 szák, 6 doboz és 3 bála ruha a gyűjtés eredménye. Mi lesz az adományok sorsa? Az iskola a Máltai Szeretetszolgálaton keresztül eljuttatja a rászorulóknak. A DM-en keresztül pedig köszönetet kívánnak mondani mindazoknak, akik önzetlenül segítettek.

Kibérelték a dobogót

A társastánversenyek igazi évadja ősszel kezdődik és nyárelőig tart, ilyenkor sorozatban rendezik a különböző osztályok vetélkedőit. A Szegedi Tömegsport Egyesület táncosai – Őze László kiváló táncpedagógus tanítványai – Szolnokon szerepeltek az elmúlt hét végén. A „D” osztályos versenyzők igencsak kitettek magukért, mondhatni kibérelték a dobogót. A junior II. korcsoportban a Cseke István, Nagy Bernadett kettős standardkategorióban harmadik, latin-amerikai táncokban ötödik volt. A felnőtteknél standardban a Szöllősy László, Kálmán Zsuzsanna páros az első, a Horváth Attila, Csikkel Mónika kettős a második (latinban ötödik) és a Rajczi Antal, Kovács Tímea duó a negyedik helyen végzett.

P. L.

Memento

„A II. VILÁGHÁBORÚBAN
DESZKEN HŐSI HALÁLT HALT
HONVÉDEK EMLÉKÉRE
RÓZSA JÁNOS
BÖRCŐK LÁSZLÓ
HEGEDŰS LAJOS
1922-1944

– olvashatjuk a fekete gránittáblán. A deszki régi temetőben – ahol már régóta nem temetnek – áll ez a síremlék. Nemrég szentelte föl a község plébánosa, majd misét celebrált az elesettek lelki üdvéért. Három katona közös nyughelye a föld a nagy kereszt alatt: a Deszk környéki harcok áldozatai ők. (A 3. magyar hadsereg 4. hadtest 23. tartalékhadosztály 51. tartalék gyalogezred védte Makó környékét, illetve a Tisza-Maros-szöveget a benyomuló szovjet erők ellenében.) Három katona, akiknek az idő majdnem elmosta emléküket is: csak egyikük neve alatt olvashatunk születési évszámot – az ő hozzátartozói kezdeményezték a méltó síremléket –, a másik két elhalt rokonait, leszármazottjait sajnos nem sikerült felkutatni.

(Még annyit: a műkö és a gránittáblák 50 ezer forintos költségéből 30 ezret a deszki önkormányzat vállalt át, magát a síremléket pedig egy kiskunfélegyházi iparos készítette el.)